

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes
aliquot**

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula VIII. Pars non praedicatur de toto

urn:nbn:de:bsz:31-102400

IV. RE. Notanda est particula *aliquò* modo in Reg. VI. Probat argumentum: Totum non esse multa *absolutè & in rectò*, quia nimirum ea, quæ multa sunt, & quorum ratione totum multa aliquò modo dicitur, de totò non prædicantur in rectò. Est tamen totum *aliquò modo* multa, quia nimirum ex multis constat partibus.

V. Notandum autem ulterius ex Bonavent. III sent. dist. III. totum accipi dupliciter: *Privativè vel negativè, & positivè seu affirmativè*. Totum positivè acceptum est propriè & formaliter totum; Totum autem propriè & formaliter importat, ut habeat partes. Totum negativè acceptum, non est propriè & formaliter totum, sed dicitur sic per negationem oppositi, quia scilicet non est pars, nec partes habet. Hòc modo dicimus, *tota natura divina, totum punctum*. Quando ens dicitur, omne totum esse *aliquò modo* multa, accipiendum est tantum de totò *formaliter & positivè* acceptò, non autem de totò negativè sumtò. Punctum enim, quod negativè dicitur totum, non est aliquò modo multa.

REGULA VIII.

Pars non predicatur de totò.

I. Ita Philosophus IV. Top. cap. V. Non loquitur autem Regula de totò essentiali logi-

logico & partibus ejus, & per consequens nec de toto universali & partibus subjectivis. In hisce enim certum est, partem de toto, & vicissim totum de partibus prædicari. Prædicantur enim genus & differentia de specie, & species vicissim de genere, &c. de quo plura *Disp. seq.* Ratio autem est, quia in hisce totum & partes sunt idem realiter, & solâ distinguuntur ratione. At quæ realiter idem sunt, illa de se invicem prædicantur, cum nihil aliud ad veritatem prædicationis sive propositionis affirmativæ requiratur, quam ut subjectum & prædicatum sint idem.

II. Quantum ad reliqua totius generis, partes non prædicantur de toto, quod est unum per se, nempe de toto integrali & essentiali Physico, nec totum de partibus. Non enim verum est, si dicam: *Homo est anima, homo est corpus, homo est caput, manus, &c.* Sed nec, si convertam: *Anima est homo, corpus est homo, caput vel manus est homo, verum est, eademque ratio est in aliis.*

III. Dicis: Utique vera est ista propositio: *Homo est corpus*, est enim corpus naturale. R. Corpus tripliciter sumitur. I. Ut perti-

partin
& dici
ceptio
compo
dicim
corpore
nem est
Homo
pus est
te vive
constan
sumsit
§. 6. cur
minis,
propos

IV.
est, po
& totu
dentis
& form
cidents,
est etia
to acci
corpus,
alteran
eam &
Non en
do, aut

pertinet ad prædicamentum quantitatis, & dicitur trina dimensio; quæ tamen acceptio non est hujus loci. II. Pro substantiâ compositâ ex materiâ & formâ: quo pacto dicimus, plantas, animalia, lapides, &c. corpora esse; & hoc modo concedo, hominem esse corpus, sive illam propositionem, *Homo est corpus*, esse veram: sic enim corpus est genus hominis. III. Pro alterâ parte viventis: quo pacto dicimus, animal constare ex corpore & animâ. Hoc modo sumit Aristoteles l. c. nempe IV. Top. c. V. §. 6. cum dixit, *corpus non posse esse genus hominis, quia pars sit*. Et hæc acceptio hæc propositio: *Homo est corpus*, est falsa.

IV. In toto, quod unum per accidens est, potest aliqua pars prædicari de toto, & totum de parte. Ita concretum accidentis est totum, tùm constet ex subjecto & formâ accidentali, & est unum per accidens, sicut §. II. Reg. IV. diximus. Potest etiam subjectum prædicari de concreto accidentis, & hoc de illo: ut *album est corpus*, & *corpus est album*; sed quantum ad alteram partem, nempe formam, inter eam & concretum nulla est prædicatio. Non enim possum dicere, *album est albedo*, aut *albedo est alba*,

V. Idem

Idem docet Aristoteles VIII. *Metaphys.* 2. 6. de rebus arte factis. Cùm enim ibi dicatur, eas esse definiendas ita, ut altera pars, nempe materia, ponatur in casu re-
 dō, ut si definiendum limen, dicendō, quod sit lapis vel lignum hōc vel illō modō collocatum, dilucidè tradit, *partem materialem predicari de totō arte factō*. Sic & plerique Interpretes docent, cum Aristoteles in lib. περ' ἔργων. nomen per vocem definit, vocem esse materiam, & sic partem nominis. Idem tamen Philosophus IX. *Metaph.* 2. 12. negat, dicendum esse: *arca est lignum*, sed dicendum, *arca est lignea*. Inde ergo, nec dicendum erit: *limen est lignum*, sed *limen est ligneum*.

VI. Faciunt alii mentionem totius & partis in modō. *Totum in modo est*, ut homo, *pars in modo*, ut homo est doctus: quæ de se invicem prædicantur. Dico enim: *Homo doctus est homo*, & *quidam homo est homo doctus*. Sed de hisce vide Philipp. Du Trieu *Manuduct. Tract. IV. Part. II. Cap. II. art. IV.*

REGULA IX.

Totum prædicatur de parte.

I. Contineatur explicatio hujus Regulae in explicatione præcedentis. Ostendimus enim, non solùm non prædicari partem de totō, sed nec totum de parte, & in quibus hoc ipsum locum habeat:

II. dum
 deran
 ita, ut
 grale si
 prædic
 quod
 quilib
 III.
 9. III. i
 omnin
 ri unq
 enim u
 ut totu
 parte i
 ferri e
 totius
 Id cert
 aqua v
 pars is
 qua au
 autem
 quziib
 catio t
 aqua t
 dicatur
 tam na
 sunt q
 tegrale